

**Literatura catalana medieval II**

Codi: 100675

Crèdits: 6

| Titulació                            | Tipus | Curs | Semestre |
|--------------------------------------|-------|------|----------|
| 2501801 Estudis de Català i Espanyol | OB    | 2    | 2        |
| 2501902 Estudis d'Anglès i Català    | OB    | 2    | 2        |

**Professor/a de contacte**

Nom: Josep Pujol Gomez

Correu electrònic: josep.pujol@uab.cat

**Utilització d'idiomes a l'assignatura**

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

**Equip docent**

Francesc Josep Gomez Martin

**Prerequisits**

En el cas d'alumnes del Grau de Llengua i Literatura Catalanes, convé que hagin cursat Literatura catalana medieval I.

**Objectius**

Aquesta assignatura continua la iniciació de l'estudiant en l'estudi de la literatura catalana medieval, tant en el seu aspecte històric com en la pràctica de la lectura i comentari de textos antics, ara ja de més envergadura. Això vol dir que l'estudiant aprendrà a entendre un text en el context cultural de la seva època i que es familiaritzarà amb la llengua antiga.

A l'acabament del curs, l'estudiant haurà de ser capaç de:

- (a) conèixer i situar històricament els autors, els gèneres i les obres més importants estudiats;
- (b) entendre i comentar oralment els textos llegits;
- (c) produir breus comentaris escrits sobre aquests textos;
- (d) analitzar en detall algun aspecte dels textos llargs tractats.

Complir aquest objectius dóna accés a les assignatures més especialitzades dels cursos superiors (poesia, novel·la i narrativa meravellosa de l'Edat Mitjana).

**Competències**

Estudis de Català i Espanyol

- Analitzar críticament la literatura catalana en relació amb les circumstàncies històriques en les quals s'inscriu.
- Aplicar conceptes, recursos i mètodes d'anàlisi literària a la literatura catalana tenint en compte el marc de la periodització de la història literària occidental.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Elaborar estudis de caràcter històric sobre la tradició literària catalana i anàlisis interpretatives sobre les tendències, els gèneres i els autors de la literatura catalana.
- Interpretar els textos literaris en profunditat des de bases filològiques (estilístiques, lingüístiques, etc.) i comparatives.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'indole social, científica o ètica.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
- Valorar de manera argumentada i rigorosa les tendències principals i els autors i les obres més representatius de la literatura catalana.

#### Estudis d'Anglès i Català

- Analitzar críticament la literatura catalana en relació amb les circumstàncies històriques en les quals s'inscriu.
- Aplicar conceptes, recursos i mètodes d'anàlisi literària a la literatura catalana tenint en compte el marc de la periodització de la història literària occidental.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Elaborar estudis de caràcter històric sobre la tradició literària catalana i anàlisis interpretatives sobre les tendències, els gèneres i els autors de la literatura catalana.
- Interpretar els textos literaris en profunditat des de bases filològiques (estilístiques, lingüístiques, etc.) i comparatives.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'indole social, científica o ètica.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
- Valorar de manera argumentada i rigorosa les tendències principals i els autors i les obres més representatius de la literatura catalana.

## Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar les eines informàtiques i saber consultar les fonts documentals específiques.
2. Comentar textos literaris, aplicant els instruments adquirits, atenent el context històric i sociocultural.

3. Demostrar, a nivell bàsic, coneixements de llengua catalana medieval, i redactar versions al català modern de textos medievals.
4. Descriure i interpretar la tradició cultural occidental, de l'època clàssica al final de l'edat mitjana, i reconèixer en un text medieval els trets de la tradició occidental.
5. Elaborar textos crítics sobre les tendències, els autors i les obres de poesia i de prosa més significatius de la literatura catalana medieval, i redactar assaigs originals, amb domini de la bibliografia pertinent, sobre autors i obres del període medieval.
6. Explicar el context de la literatura catalana medieval i relacionar obres literàries amb el seu context històric i cultural.
7. Exposar els coneixements sobre la història, l'art o altres moviments culturals.
8. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística.
9. Identificar temes i motius de la tradició clàssica i medieval europea en qualsevol de les seves manifestacions literàries i artístiques, i reconèixer en un text català medieval temes i motius de la tradició europea.
10. Interpretar críticament obres literàries tenint en compte les relacions entre els diferents àmbits de la literatura i la relació de la literatura amb les àrees humanes, artístiques i socials.
11. Interpretar textos en profunditat i aportar arguments per fer-ne l'anàlisi crítica.
12. Mantenir una actitud de respecte cap a les opinions, valors, comportaments i pràctiques dels altres.
13. Potenciar la capacitat de lectura, interpretació i anàlisi crítica de textos literaris i lingüístics.
14. Realitzar treballs escrits i presentacions orals efectives i adaptades al registre adequat.
15. Utilitzar la informació d'acord amb l'ètica científica.

## Continguts

1. Canvis culturals en temps de Pere III i els seus fills Joan I i Martí I (1337-1410). Escoles, universitat i ordes mendicants. Difusió cultural i traduccions. La historiografia en temps de Pere III. Prosistes universitaris: Antoni Canals, Francesc Eiximenis, Vicent Ferrer.
2. Bernat Metge (ca. 1348-1413). Formació i carrera literària. El Llibre de Fortuna i Prudència i altres obres. Lectura de *Lo somni*: datació i circumstància històrica; models i fonts; estructura i temes; interpretació i intenció.
3. Cultura literària a les corts Trastàmara (1412-79). Panorama de la poesia: Jordi de Sant Jordi i Ausiàs March. Panorama de la narrativa: *Tirant lo Blanc* de Joanot Martorell, Joan Roís de Corella, *l'Espill* de Jaume Roig.
4. Lectura de *Curial e Güelfa*: datació i marc cultural; la cultura de l'Anònim; models i fonts: tradició trobadoresca i cròniques, la cavalleria al segle XV, cultura clàssica i italiana; interpretació.

El pla d'estudis del grau filològic combinats es troba en procés d'actualització, de manera que aquesta assignatura s'imparteix amb docència alternativa amb l'assignatura De Bernat Metge al *Curial e Güelfa*, de la qual podeu consultar la Guia Docent a la fitxa web del Grau en Filologia Catalana: estudis de literatura i lingüística.

## Metodologia

Es tracta d'un curs teòric-pràctic en el qual l'alumne:

- (a) Aprendreà història de la literatura;
- (b) Llegirà dues obres majors, comentades amb detall històric i cultural a classe.
- (c) Practicarà el debat sobre el valor d'aquestes obres.
- (d) Redactarà exercicis de comentari d'un aspecte d'aquestes obres.

L'objectiu prioritari del curs és que l'alumne obtingui un coneixement bàsic d'història de la literatura medieval, que completi el de l'assignatura de literatura medieval del primer semestre, i alhora aconsegueixi millorar la seva capacitat de comprensió lectora i el seu coneixement de la tradició literària, dels clàssics ençà.

El calendari detallat amb el contingut de les diferents sessions s'exposarà el dia de presentació de l'assignatura. L'estudiant trobarà també al Campus Virtual la descripció detallada dels exercicis escrits i de la prova final, els materials docents i les informacions necessàries per al seguiment de l'assignatura. Si en algun moment cal modificar la modalitat docent a causa de l'emergència sanitària, els professors informaran dels canvis en la programació i en la metodologia.

**Nota:** es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

## Activitats formatives

| Títol                                                                    | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge |
|--------------------------------------------------------------------------|-------|------|--------------------------|
| Tipus: Dirigides                                                         |       |      |                          |
| Comentari de textos a classe                                             | 17,5  | 0,7  |                          |
| Exposició del programa                                                   | 30    | 1,2  |                          |
| Tipus: Supervisades                                                      |       |      |                          |
| Exposició oral de comentari de text                                      | 9     | 0,36 |                          |
| Tipus: Autònomes                                                         |       |      |                          |
| Cerca de bibliografia, consulta de la pàgina web de LCM (Campus Virtual) | 10    | 0,4  |                          |
| Lectura de textos, seguint les pautes indicades pel professor            | 30    | 1,2  |                          |

## Avaluació

Les competències d'aquesta matèria seran avaluades per mitjà treballs individuals escrits (comentaris de text, presentacions a classe) i d'un examen final.

El sistema d'avaluació s'organitza en 3 mòduls, cadascun dels quals tindrà assignat un pes específic en la qualificació final:

Redacció d'un treball escrit, amb un pes global del 40%.

Presentació i discussió de comentari de textos a l'aula, amb un pes global del 10%.

Examen final, amb un pes global del 50%.

Els requisits mínims a partir dels quals l'estudiant estarà en condicions de ser avaluat són: presentació del treball escrit i presentació a la prova escrita final. La qualificació mínima per a aprovar l'assignatura és 5. La no presentació de qualsevol dels dos exercicis suposarà la qualificació de No evaluable.

En el moment de realització de cada activitat avaluativa, el professor informará l'alumnat a través de Moodle del procediment i la data de revisió de les qualificacions.

Podrà optar a la recuperació l'estudiant que hagi obtingut una qualificació final compresa entre 3,5 i 4,9 i hagi estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats equivalents a dues tercers parts de la qualificació total de l'assignatura. La recuperació consistirà en un examen escrit i/o la presentació del treball principal si no ha estat aprovat. La qualificació màxima de la recuperació és 5.

En el cas que l'estudiant faci qualsevol irregularitat que pugui fer variar de manera significativa la qualificació d'un acte d'avaluació, aquest acte es qualificarà amb 0, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. Si es produeixen diverses irregularitats en els actes d'avaluació, la qualificació final del'assignatura serà 0.

En el cas que les proves no es puguin fer presencialment se n'adaptarà el format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Les presentacions a classe es faran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Teams, assegurant que tot l'estudiantat hi pot accedir.

ció, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

## Activitats d'avaluació

| Títol                                | Pes | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge                          |
|--------------------------------------|-----|-------|------|---------------------------------------------------|
| Exposició oral de comentari de text  | 10% | 1     | 0,04 | 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15 |
| Proves escrites: preparació i examen | 50% | 28,5  | 1,14 | 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15 |
| Redacció de treball                  | 40% | 24    | 0,96 | 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15 |

## Bibliografia

### 1. Bibliografia bàsica

#### (a) Històries de la literatura

Badia, Lola (dir.), *Història de la literatura catalana. Literatura medieval*. Vol.I: *Dels orígens al segle XIV*. Vol. II: *Segles XIV i XV*. Vol. III: *Segle XV* (Barcelona: Enciclopèdia Catalana / Barcino / Ajuntament de Barcelona, 2013-2015).

Riquer, Martí de, *Història de la literatura catalana: part antiga*, 3 vols. (Barcelona: Ariel, 1964); també en 4 vols. (Barcelona: Planeta, 1984).

#### (b) Obres generals

Badia, Lola, *De Bernat Metge a Joan Roís de Corella. Estudis sobre la cultura literària de la tardor medieval catalana* (Barcelona: Quaderns Crema, 1988).

Badia, Lola, *Tradició i modernitat als segles XIV i XV. Estudis de cultura literària i lectures d'Ausiàs March* (València / Barcelona: Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana / Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1993).

Cabré, Lluís, Alejandro Coroleu, Albert Lloret, Montserrat Ferrer i Josep Pujol, *The Classical Tradition in Medieval Catalan, 1300-1500: Translation, Imitation, and Literacy* (Woodbridge: Tamesis, 2018).

### 2. Lectures obligatòries

Bernat Metge, *Lo somni*, ed. Lola Badia (Barcelona: Quaderns Crema, 1999), amb introducció i comentaris.

[Altres edicions: (a) crítiques: ed. Martí de Riquer, *Obras de Bernat Metge* (Barcelona: UB, 1959); ed. Stefano M. Cingolani (Barcelona: Barcino, 2006); (b) divulgatives: ed. Lola Badia i Xavier Lamuela: Bernat Metge, *Obra completa* (Barcelona: Selecta, 1975); ed. Marta Jordà, pròleg Giuseppe Tavani (Barcelona: Eds. 62, 1989).]

*Curial e Güelfa*, ed. Lola Badia i Jaume Torró (Barcelona: Quaderns Crema, 2011), amb introducció i comentaris.

[Altres edicions: (a) crítica: ed. Ramon Aramon i Serra (1930-33), revisada per Lola Badia i Jaume Torró (Barcelona: Barcino, 2018); (b) divulgatives: ed. Marina Gustà, pròleg Giuseppe E. Sansone (Barcelona: Eds. 62 / "la Caixa", 1979), reeditada amb pròleg de Jordi Galves (Barcelona: Eds. 62, 2007).]

### 3. Bibliografia complementària

A més dels capítols corresponents de les històries de la literatura i els estudis de conjunt, podeu consultar els següents estudis i edicions sobre els autors tractats al curs.

Francesc Eiximenis

Eiximenis, Francesc, *Llibres, mestres i sermons*, ed. David Guixeras i Xavier Renedo, estudis introductoris de Xavier Renedo (Barcelona: Barcino, 2005).

Eiximenis, Francesc, *Lo Crestià (selecció)*, ed. d'Albert Hauf (Barcelona: Eds. 62 / "la Caixa", 1983).

Martí, Sadurní, i Xavier Renedo (eds.), *Francesc Eiximenis: Vida, obra i transmissió* (Girona: Universitat de Girona, 2021).

Vicent Ferrer

Ferrer, Sant Vicent, *Sermons*. Versió a cura de Xavier Renedo i Lluís Cabré (Barcelona: Teide, 1993).

Martínez Romero, Tomàs, *Aproximació als sermons de sant Vicent Ferrer* (Paiporta: Denes, 2002).

Mira, Joan F., *Sant Vicent Ferrer: Vida i llegenda d'un predicador* (Alzira: Bromera, 2002).

Antoni Canals

Canals, Antoni, *Scipió e Aníbal. De providència. De arra de ànima*, ed. de Martí de Riquer (Barcelona: Barcino, 1935).

Anselm Turmeda

Metge, Bernat, i Anselm Turmeda, *Obres menors*, ed. de Marçal Olivar (Barcelona: Barcino, 1927).

Turmeda, Anselm, *Disputa de l'ase*, versió d'Albert Mestres i Marta Marfany (Barcelona: Barcino, 2013).

Bernat Metge

Cabré, Lluís, Alejandro Coroleu i Jill Kraye (eds.), *Fourteenth-Century Classicism: Petrarch and Bernat Metge* (Londres / Torí: The Warburg Institute / Nino Aragno Editore, 2012).

Cingolani, Stefano M., *El somni d'una cultura: "Lo somni" de Bernat Metge* (Barcelona: Quaderns Crema, 2002).

Metge, Bernat, *Llibre de Fortuna i Prudència*, ed. crítica de Lluís Cabré (Barcelona: Barcino, 2010).

Riquer, Martí de, *Obras de Bernat Metge* (Barcelona: Universitat de Barcelona, 1959).

Poesia del segle XV

March, Ausiàs, *Poesies*, ed. de Pere Bohigas, revisada per Amadeu-J. Soberanas i Noemí Espinàs (Barcelona: Barcino, 2005; 1ª ed. en 5 vols. 1952-1959).

March, Ausiàs, *Per haver d'amor vida. Antologia comentada*, ed. de Francesc J. Gómez i Josep Pujol (Barcelona: Barcino, 2018; 1ª ed. 2018).

Narrativa del segle XV

Martorell, Joanot, *Tirant lo Blanc*, edició, introducció i notes de Josep Pujol (Barcelona: Barcino, 2021).

Roig, Jaume, *Espill*, ed. d'Antònia Carré (Barcelona: Quaderns Crema, 2006).

Roís de Corella, Joan, "*Tragèdia de Caldesa*" i altres proses, ed. de Marina Gustà, pròleg de Francisco Rico (Barcelona: Eds. 62 / "la Caixa", 1980).

#### 4. Dossier de textos

Web de Literatura Catalana Medieval (Campus Virtual) (textos llegits al llarg del curs -i molts d'altres-, mapes, imatges i música). Hi ha materials complementaris (mapes, imatges, textos) a la carpeta de l'assignatura al Campus Virtual.

#### 5. Enllaços

Per a l'estudi de la literatura medieval, consulteu <[www.narpan.net](http://www.narpan.net)>, amb enllaços a diccionaris, biblioteques, bases de dades, portals, etc..

Existeix una biblioteca virtual amb tots els textos catalans medievals en vers: *Repertorio Informatizzato dell'Antica Letteratura Catalana* (RIALC): <[www.rialc.unina.it](http://www.rialc.unina.it)>

## Programari

Cap.